

стійна робота — факультатив — семінар, коли студенти спочатку «зіштовхуються» з певною проблемою, а потім поступово її вирішують протягом всього процесу навчання.

Можна запропонувати також таку систему організації самостійної навчальної діяльності на лекції, при якій студенти беруть участь у процесі викладання. Викладач на початку вивчення нової теми робить її презентацію (тобто називає тему, пояснює значення її вивчення і називає основні питання, що мають бути вивчені). Надалі він здійснює короткий огляд теми: надає основні відомості, вказує підходи, точки зору, літературу, в якій найкраще розкриваються ті чи інші питання. Далі проводиться бесіда чи дискусія із студентами з приводу окремих питань теми. Якщо певний аспект теми викличе інтерес в аудиторії, можливо за ініціативою студентів створити творчі групи з кількох осіб, які на наступній лекції представлять результати свого інформаційного пошуку. Найдоцільніше, якщо це будуть якісь практичні, цікаві і корисні для життя і професійної діяльності аспекти теми. Викладач допомагає ініціативній групі консультаціями, навчальною літературою, підказує як забезпечити активізацію студентів при наданні їм інформації. Після викладення цих питань групою, викладач підводить підсумки вивчення теми. Вважаємо, що такий підхід викличе значну цікавість студентів. Для підсилення мотивації можливо влаштувати змагання між різними академічними групами, стимулювати студентів балами.

Отже, сучасна лекція потребує свого вдосконалення, але не за рахунок повного зникнення такої форми роботи. Роль лекції в навчальному процесі продовжує залишатись дуже важливою. Але сучасна лекція має бути іншою і за своїм змістом, і за характером організації, і реальним ефективним засобом її вдосконалення може стати зв'язок із самостійною роботою студентів.

Л. В. Бабенко, канд. пед. наук, доцент,
Т. І. Руденко ст. викл.
кафедри педагогіки і психології КЕІ КНЕУ

ОПТИМІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА ЕТАПІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Україна, рішенням Верховної Ради, оголосила про свій намір вступити до Європейського Союзу і вважає цей вибір найбільш правильним і своєчасним. Тож маємо опанувати норму європейського життя, що виражається як «висока якість». А тому професіоналізм людини стає її обов'язковим значимим надбанням.

Сучасна професійна праця складна і багатомірна, максимально наповнена соціально-економічним змістом. А поскільки основним компонентом праці є професійна діяльність, то до неї людина повинна бути максимально готова. Це дозволить привести у відповідність соціальний та особистісний рівень професійних домагань з реальною можливістю його досягти.

З огляду на професійну діяльність вчителя економіки актуалізується вирішення проблеми формування економічної та педагогічної культури фахівця в структурі його професійної культури. Професійна культура включає в себе: індивідуально вироблені стратегії, засоби орієнтації в дійсності, способи вирішення завдань труда для перевodu його із наявного в цільовий стан.

Своє найбільш цілісне вираження можливість вирішення значених завдань одержує у формі розробки і реалізації навчального середовища, призначеного для здійснення ефективної професіоналізації фахівців.

Основу такої діяльності закладає педагогічна майстерність як професійне вміння оптимізувати всі види навчально-виховної діяльності; спрямовувати їх на цілісний розвиток особистості; її світогляд, здібності, готовність до соціально значущої діяльності. Оптимізуючим фактором при цьому правомірно визнати творення творчого потенціалу майбутнього професіонала. Стосовно творчої активності викладача економіки, визначимо, що структурно вона складається з системи достатньо розвинених індивідуальних специфічних професійно-творчих умінь, помножених на постійну творчогенну мотивацію фахової діяльності. Ці компоненти в структурі творчої особистості й одночасно творчої діяльності знаходяться у тісному корелюючому зв'язку, ефективність дії якого природно визначається позицією самої особистості як суб'єкта власного професійного становлення.

Практика доводить, що відповідно організована самостійна робота студентів у навчально-виховному процесі став творчогенним стимулятором його активної позиції, такої необхідної для професійної досконалості. Серед організуючих компонентів доцільно виокремити, на наш погляд, наступні напрями: вивчення теоретичного матеріалу з вибором студентами і викладачем альтернативних джерел; складання і реалізація індивідуальних навчальних програм студентом і викладачем; участь студентів у педагогічних експериментах і презентації їх результатів на конференції, симпозіумі, тощо; освоєння діалогічних, прогностичних, діагностичних і формуючих методів дослідження і практичної діяльності. Таким чином організована самостійна робота студентів

як на рівні кожного окремого предмету, так і інтегративно орієнтована, закладає основи механізму творчої самопродуктивності.

Із врахуванням вищесказаного, самостійну роботу студентів по вивченню психолого-педагогічних дисциплін вважаємо за доцільне визначити таким чином, щоб:

по-перше, студент навчився добирати джерела та самостійно опрацьовувати теоретичні положення означених (за програмними вимогами та власною потребою) проблем;

по-друге, вільно орієнтуватися у «практичному просторі» психолого-педагогічних надбань;

по-третє, умів належним чином будувати перспективні лінії з фахового росту, взагалі, та особистого фахового росту, зокрема.

Зміст самостійної роботи включає: вивчення певних тем, окремих питань теми та практичні і експериментальні завдання у спектрі матеріалу, який вивчається. Зауважимо, що механізм добору тематики і завдань значною мірою зумовлено урахуванням інтелектуальних здібностей студентів та орієнтовано на забезпечення різного рівня пізнавальної діяльності та динаміки творчого росту. Теми для вивчення пропонуються (як для загального, так і для індивідуального вивчення) такі, що мають особистісно вмотивований характер. Тому поряд із розширенням і поглибленням інформації дають можливість виділити студентові власні орієнтири в означеній проблемі професійного самовдосконалення.

У такий спосіб маємо можливість оптимізувати процес професіоналізації майбутніх вчителів економіки ще на студентській лаві.

В. В. Бабіч, канд. екон. наук, професор
кафедри обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО- КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Навчальний процес вивчення облікових дисциплін крім лекцій, практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи передбачає і надання викладачами студентам індивідуальних консультацій.

Індивідуальні консультації необхідні для засвоєння найскладніших процесів обліку. Це важливо на стадії реформування обліку в Україні.

Продовжується робота по освоєнню і впровадженню положень (стандартів) бухгалтерського обліку.